

Het is verheugend dat een aantal onderzoekers uit Leiden en Den Haag samenwerkte om tot een statistische bewerking te komen over het door mij gestelde probleem. Het is daarom des te meer te betreuren dat de inzender zich „zo onstatistisch” uitdrukt. Collega MECHELSE bedoelt natuurlijk te zeggen dat de genoemde groep werkers er niet in geslaagd is bij vergelijking van 11 geopereerde tegenover 14 niet geopereerde patiënten, lijdende aan idiopathische facialisverlamming een duidelijk effect van de operatie aan te tonen. Het is hier niet de plaats op alle details van het desbetreffende artikel in te gaan — dat zou veel te ver voeren — maar ik wil er wel op wijzen dat anderen in kleine vergelijkende onderzoeken wel menen aanwijzingen van een duidelijk effect van een decompressie ten positieve te vinden. Dit kan men lezen in het referaat over artikelen van ALFORD c.s. en van GIANCARLO en MATTUCCI in dit nummer op bl. 1612. Ook dit heeft mijn behoefte aan een breed opgezet en uitgewerkt vergelijkend onderzoek niet opgeheven. Het zou misschien de moeite waard zijn als wij in het kleine Nederland in dit opzicht althans tot samenwerking konden komen.

Amsterdam, september 1971

L. B. W. JONGKEES

BERICHTEN

BUITENLAND

Chili

Chagas-ziekte. — De naar de Braziliaanse arts CARLOS CHAGAS (1879-1934) genoemde ziekte, die door *Trypanosoma cruzi* wordt veroorzaakt, wordt in Chili overgebracht door de wandluis („bedbug”, vinchucas). Parasitologen vonden 30 pct van de door hen onderzochte wandluizen met trypanosomen geïnfecteerd. De vinda-luizen worden voornamelijk in het grensgebied nabij Peru en Boliviaë aangetroffen. Ongeveer 180.000 mensen in deze gebieden lijden aan de Chagas-ziekte. Minstens 15,6 pct van de inwoners van Santiago/Chili zijn geïnfecteerd. De beste preventie bestaat uit het vernevelen van linden, waardoor de luizen worden gedood. Ook dieren zijn met *Trypanosoma* geïnfecteerd: 15 pct van de honden, 20 pct van de katten, 6 pct van de vossen, 4 pct van de wilde ratten. Deze dieren vormen het reservoir van de ziekte. (*J. Amer. med. Ass.*, 9 aug. bl. 834.)

Groot-Brittannië

Opvoeding van achterlijke kinderen. — De verantwoordelijkheid voor de opvoeding van achterlijke kinderen in Groot-Brittannië is thans overgedragen aan het Departement voor Opvoeding en Wetenschap. Er is daartoe een complete nieuwe onderafdeling van het ministerie ingericht. Er zijn ongeveer 35.000 kinderen die voorheen werden beschouwd als ontoegankelijk voor opvoeding wegens vertraagde geestelijke ontwikkeling of een neurologisch defect. Men heeft voor deze kinderen thans ruim 400 nieuwe, speciale scholen gesticht. Gestreefd wordt naar vroege herkenning van de handicaps. In het Parlement is een wetsvoorstel aanhangig gemaakt door de Peel-commissie, die 100 pct toelating tot de ziekenhuizen bepleit voor vaststelling en beoordeling van de geestelijke achterstand en handicap. (*J. Amer. med. Ass.*, 5 juli bl. 89.)

Sovjet-republieken

De eed van Sovjet-artsen. — Volgens een bericht in het *Journal of the American Medical Association* (9 aug. bl. 834) heeft het presidium van de Opperste Sovjet op 26 maart jl. in het Kremlin te Moskou de tekst van een eed voor Sovjet-artsen bekrachtigd, en bepaald dat iedere arts in de Sovjet-unie haar

moet afleggen, evenals elkeen die na 1 juni 1971 als arts afstudeert. De tekst van de eed, via het Engels van het genoemde tijdschrift vertaald, luidt als volgt:

„Nu ik de hoge titel van arts heb ontvangen en een aanvang zal gaan maken met het uitoefenen van de geneeskunde, zweer ik plechtig:

al mijn kennis en kracht te wijden aan de zorg en de verbetering van de gezondheid der mensen, aan de behandeling en de preventie van ziekte, en aan gewetensvolle arbeid waar ook het belang van de gemeenschap dit zal vergen;

altijd bereid te zijn tot het verlenen van medische hulp, de patiënt met zorg en belangstelling te behandelen, en ambtsgeheimen te bewaren;

onafgebroken mijn medische kennis en diagnostische en therapeutische vaardigheid te verbeteren, en de medische wetenschap en de geneeskundige praktijk door mijn eigen werk te bevorderen;

mij, in geval het belang van mijn patiënten dat eist, tot mijn ambtgenoten te wenden voor advies en overleg, en nooit van mijn kant advies en hulp te weigeren;

de zegenbrengende tradities der geneeskunde in mijn land te behoeden en te ontwikkelen, al mijn verrichtingen af te stemmen op de beginselen van de communistische moraal, mij altijd bewust te zijn van de hoge roeping van de Sovjet-arts en mijn hoge verantwoordelijkheid ten opzichte van mijn volk en de Sovjet-regering.

Ik zweer mijn hele leven lang trouw te blijven aan deze eed.”

Verenigde Staten

Actieve immunisatie tegen serumhepatitis. — Vorig jaar verscheen in het *Journal of the American Medical Association* een artikel van KRUGMAN en medewerkers over een door hen verricht immunologisch onderzoek in een instituut voor achterlijke kinderen die doelbewust geïnfecteerd werden met hepatitisvirus, om na te gaan of een tevoren toegediende immuunstof werkzaam was tegen deze ziekte (zie ook deze rubriek, vorige jaargang bl. 1155). Het artikel heeft veel kritiek uitgelokt, vooral in het *Lancet* wegens de „onoorloofde proefnemingen op achterlijke kinderen”. Thans is wederom een artikel van de KRUGMAN-groep verschenen (*J. Amer. med. Ass.*, 5 juli bl. 41) over hetzelfde onderwerp. De auteurs zijn erin geslaagd, kinderen actief te immuniseren tegen serumhepatitis, door hen in te spuiten met een gekookte, geïnactiveerde oplossing van „infectieus serum”. Het was hun gebleken dat koken gedurende een minuut bij 98° C wel de infectiositeit van het hepatitisvirus vernietigde, maar niet het antigene vermogen. Toediening van twee injecties van het preparaat, met een interval van vier maanden, bleek beter effect te hebben dan één injectie: bij geen van vier kinderen die tevoren twee injecties hadden ontvangen, sloeg de infectie met het virus aan; van tien kinderen die één injectie hadden ontvangen, werden zes ziek na infectie. Maar van 25 niet-geïmmuniseerde kinderen werden allen bij infectie ziek. Een editorial in hetzelfde nummer (bl. 70) riposteert thans de in het *Lancet* verschenen kritieken: „*Lancet's* editor would have been well advised to keep his pen away from paper. The evidence is now in; viral hepatitis, type B (MS-2) can be prevented by active immunization induced by inoculation of an inactivated preparation of MS-2 serum. Mission accomplished!”

Stilboestrol en adenocarcinoom van de vagina. — In april dit jaar publiceerden HERBST en medewerkers hun waarnemingen omtrent jonge vrouwen met adenocarcinoom van de vagina. De auteurs legden verband tussen deze zeer

zeldzame aandoening en het gebruik van stilboestrol door de moeders van deze vrouwen ruim twintig jaar tevoren, die, toen zij zwanger waren, dit middel toegediend kregen om een dreigende abortus te voorkomen. Thans verschijnt een bevestiging van deze waarnemingen, wederom in het *New England Journal of Medicine* (12 aug. bl. 390) door GREENWALD en medewerkers, die vijf dergelijke patiënten beschrijven. Een editorial (*ibid.* bl. 404) veronderstelt dat het ontstaan van deze tumoren in de toekomst zal worden voorkomen indien men geen stilboestrol meer aan zwangeren toedient. Maar daarmee is de kous niet af, want stilboestrol wordt algemeen geconsumeerd in het vlees van slachtdieren die met deze stof zijn behandeld om ze sneller in gewicht te laten toenemen. Van de 400.000 stuks vee die in de Verenigde Staten per jaar worden geslacht, zijn 300.000 met stilboestrol behandeld. Zweden is reeds voorgegaan met een verbod om stilboestrol aan vee toe te dienen.

Slaperige assistenten. — In de Amerikaanse ziekenhuizen kan men tijdens een „grand round session” in de ziekenzalen altijd wel een of meer knikkebollende „interns” op merken, hoewel dergelijke bijeenkomsten meestal het tegenwoordig van slaapverwekkend zijn. Een editorial in het *New England Journal of Medicine* (22 juli bl. 231) vermeldt o.a.: „Wij zijn zo gewend geraakt aan de slaperige ‘house officer’ dat er weinig aandacht wordt geschonken aan de mogelijkheid dat zijn slaperigheid een slechte invloed op zijn prestaties kan hebben.” Onderzoekers hebben zulke slaperige assistenten getest op hun vermogen, allerlei soorten aritmieën in elektrocardiogrammen op te merken. Daarbij werd vastgesteld dat hun opmerkingsgave duidelijk verminderd was, en dat zij vele missers hadden, niettegenstaande uitgelopen prijzen van 50 en 25 dollar voor degenen die de minste fouten maakten. Een dergelijk onderzoek is verricht door FRIEDMANN en medewerkers (*ibid.* bl. 201). Zij vergeleken de prestaties van „interns” die in de voorafgaande 32 uur gemiddeld 7 (5,5 à 8,5) uur hadden geslapen, met die van vermoeide „interns” die in hetzelfde tijdsinterval gemiddeld 1,8 (0 à 3,8) uur hadden geslapen. Er kon een duidelijk verschil worden vastgesteld ten nadele van de laatste groep. Bovendien werd een duidelijke invloed op de stemming opgemerkt, terwijl er zich nogal wat psychopathologische verschijnselen manifesteerden. Merkwaardig was wel dat de assistenten ondanks hun slaperigheid verrassend goede prestaties leverden indien hun aandacht slechts korte tijd gevraagd werd. Het aantal door slaperige assistenten gemaakte fouten en de ernst daarvan zal wel nooit bekend worden, maar de mogelijkheid dat „house officer schedules are not optimum for alert patient care is certainly food for thought, especially by chiefs of service”.

M. M. HILFMAN

BINNENLAND

Methode om ook van plastic huisvuil compost te maken. — Een advies- en ingenieursbureau uit Den Bosch heeft minister STRUYT van volksgezondheid en milieuhygiëne gevraagd drie miljoen gulden beschikbaar te stellen aan één of meer gemeenten voor de bouw van een proefinstallatie voor de verwerking van huisvuil.

Daarbij zou een nieuw systeem van compostering moeten worden beproefd, dat volgens het Bossche bureau in enkele Zuidafrikaanse gemeenten uitstekend blijkt te voldoen.

Ook het plastic afval zou aan deze nieuwe wijze van composteren ten offer vallen. De plastic vuilniszak zou zijn

„weekmaker” kwijtraken, waarna ook de andere bestanddelen biochemisch worden afgebroken.

Hoewel er in het voorontwerp van wet op de bodemverontreiniging vanuit wordt gegaan dat lokale compostering uit de tijd is, meent het advies- en ingenieursbureau dat vooral om financiële redenen een dergelijke vuilverwerking alsnog in de studies moet worden betrokken. (*Haagsche Courant* 2 september.)

Meer geld voor Groeistichting. — De Nederlandse Groeistichting krijgt een vergoeding om haar werkzaamheden te kunnen voortzetten en een groter aantal patiënten te kunnen behandelen. De Ziekenfondsraad stelt op grond van het experimenteerartikel in de AWBZ voor dit jaar een bedrag van ruim f 45.000,— ter beschikking.

De sinds 1969 bestaande Groeistichting verzorgt de levering van menselijk groeihormoon aan daarvoor in aanmerking komende patiënten (bijvoorbeeld dwergtypen). Het preparaat wordt o.m. bereid door een Nederlandse farmaceutische industrie, maar de hoeveelheid is bijzonder beperkt. (*Handelsbl.-N.R.C.* 6 september.)

Nieuw bijvak milieubeheer aan universiteit. — Milieubeheer wordt een volwaardig bijvak voor de doctoraalstudie aan diverse faculteiten van de Universiteit van Amsterdam.

Dit najaar begint een cursus van 105 tot 120 college-uren en een werkweek, waarin men één bepaald gebied vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines onder de loep wil nemen. Gedacht wordt aan het gebied rondom het Noordzeekanaal.

Het is de bedoeling dat studenten van allerlei richtingen aan de cursus zullen deelnemen, omdat aan milieubeheer zoveel verschillende kanten zitten. Wetenschappen als economie, sociologie, geografie, rechten, *geneeskunde*, natuurkunde en scheikunde spelen alle een grote rol bij het milieubeheer. Drijvende kracht achter de nieuwe milieucursus is de geograaf Prof. A. VINK.

Er bestaan plannen tot samenwerking met de Vrije Universiteit, waar al een instituut voor milieuvraagstukken is opgericht. (*Parool* 7 september.)

Leidse „multitest” wil ziekten in vroeg stadium opsporen. — Met het doel de preventieve gezondheidszorg in de toekomst op een hoger peil te brengen, is aan de Leidse universiteit een onderzoek begonnen onder ongeveer negenhonderd eerstejaarsstudenten. Zij worden onderworpen aan een „multitest”: longen, ogen, bloed, bloeddruk en urine worden onderzocht, hoewel de studenten daar geen klachten over hadden.

De studenten die aan het experiment meedoen, konden zich vrijwillig melden. Het onderzoek — waarvan het praktische deel drie weken in beslag zal nemen — moet wetenschappelijke gegevens opleveren die van groot nut kunnen zijn voor de toekomstige gezondheidszorg.

De „multitest” is al eerder toegepast in de V.S., Australië en Engeland, en in Nederland bij de PTT. Maar het nieuwe van het Leidse onderzoek is, dat het plaatsvindt onder één bepaalde categorie personen — studenten beneden de 23 jaar — en dat de gegevens die beschikbaar komen, met behulp van de computer wetenschappelijk verwerkt zullen worden. (*Parool* 7 september.)

Congressen, vergaderingen, cursussen

— De *Nederlandse Vereniging voor Tropische Geneeskunde* houdt een vergadering op zaterdag 25 september 1971 te Amsterdam in het Laboratorium voor Gezondheidsleer, Maurits-